

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 4. Motiva varia ad studium cognitionis Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

prius, quando adjecit *Mihi*. Dion. Carth. hic. Quis tu? quis ego? quis tu? quis mihi? tu Deus mihi! tu creator mihi creatura! tu iustus mihi injusto! tu Dominus mihi servo tuo! tu beatus mihi misero! tu magister mihi discipulo! tu immortalis mihi mortui subiecto! Agnovit Petrus altitudinem, quam in Christo antea fuerat confessus: *tu es Christus Filius Dei vivi*. Marth. 16. 16. Sim. de Cassia l. 12. c. 13. v. 6.

Cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus. &c. Apoc. 1. 17. Quare cecidit tanquam mortuus? quia qui priusquam hæc conspiceret, stare in iustitiæ culmine, quasi Christi discipulus, & dilectus præ cæteris, præsumebat; ubi divinæ claritatis lux, & iustitiæ splendore, perfusus est; quidquid sibi de ipso complacuit, despexit; unde & quasi mortuus ad pedes Domini cecidisse dicitur: quia nunquam tenebras suas mens humana melius diducit, quam cum divinæ Sapientiæ lucem, & iustitiæ, quæ de cælis est, veritatem agnoscit, Joachimus Abb. Quamto quis magis penetrat, & cognoscit, divinam celsitudinem, tanto magis in illa, tanquam speculò, intuetur suam exiguitatem: ex quo tantò rubore confunditur, ut ad agonem mortis veniat. Sylveira hic.

Quærit Rupertus: cur olim reges tantopere seculis, & alloquio subditorum, subtraxerint? maxime rex Assverus, qui toros aliquando triginta dies, etiam Eltheri delicio suo, conspicuum se nunquam fecit. Cur erat tanta difficultas adeundi regem? quærit ille l. 8. de victor. c. 10. Respondet: hoc venerat ex nimia ventositate miseræ vanitatis; nè vilior fieret ex usu publicæ visionis. Humana erat majestas Assveri, adeoque immutationis periculo exposita, si oculis crebro patuisset.

Divina verò ex communicatione venerationem majorem habet. Did. Niss. fer. 5. post D. 1. Quadr. §. 6.

Si credimus, quòd Deus sit infinitæ excellentiæ, & dignitatis; requiritur, ut, secundum hanc fidem, faciamus ipsi reverentiam. S. Vinc. Ferr. l. 3. D. 17. post Trinit.

§. IV.

Motiva varia ad studium Cognitionis DEI.

*F*aciamus hominem ad imaginem nostram. Gen. 1. 26. ut cognoscat; ad similitudinem, ut diligat. Hugo Card. hic.

Ostende nobis faciem tuam. Pl. 79. 8. Facies Dei in scripturis sacris non caro, sed divina cognitio, intelligitur; eam quidem ratione, quæ per faciem conspectam quisque cognoscitur: hoc enim Deo in oratione dicitur: *ostende nobis faciem tuam*; ac si dicatur: da nobis cognitionem tuam. S. Isid. l. sentent. c. 5.

Propterea captivus ductus est populus meus, quia non habui scientiam. Il. 5. 13. Quia abdomini suo serviens, non respexit opus Domini, de quo v. 12. quasi nesciret se ad cælestem, & æternum; non ad carnale, & perituum, Polyanth. Sac. Tom. I.

creatum esse. Sept: *quia non cognoverunt ipsi Dominum*. Corn. hic.

Ego sum pastor bonus - & cognoscunt me mea. Jo. 10. 11. S. Basil. hom. 26. *Oves meæ*, inquit, *vocem meam audiunt*. Ecce quomodo cognoscatur Deus: ex eo, quòd præcepta illius audimus; ex eo, quòd ea audientes, opere impleamus. -- Satis sit scire, pastorem esse bonum, animam suam posuisse pro ovibus. Terminus hic fit divinæ cognitionis: quantus verò Deus sit, & quæ illius mensura, & qualis scientia? talia sciendi sunt periculosa ei, qui rogatur perplexa: talium remedium silentium. Pinna in Eccl. Ethol. 25. Matth. 1. 20.

Inter primas hominis curas meritò sit cognitio Dei: ex hac enim manat omne bonum animi, omnis bona dispositio. Sap. 15. 3. vocatur notitia Dei *iustitia consummata*: quia scilicet ex ea nascitur. Hinc B. V. MARIA, ob eximiam Dei notitiam statim perfecta, ut nec adiphorum opus admiserit. Parit contemptum Mundi perfectionis Christianæ desiderium, observationem præceptorum, solatia Spiritus, Dei timorem, & amorem. Jo. 17. 3. *hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum*. Paulus tam frequentibus, & ardentibus votis rogat, ut Fideles crescant, *in scientia Dei*, Eph. 1. 17. 19. 1. Cor. 1. 15. Philipp. 1. 9. Coloss. 1. 9. Dei enim ignoratio fons omnis mali, juxta Pl. 13. 1. *dixit insipiens in corde suo &c.* Quis tam sceleratus, qui admittat peccatum, sciens, quantum Deo displiceat; si potentiam, omnipotentiam, iustitiam &c. Lessius de perfect. moribusque divinis.

Absque notitia sui Creatoris omnis homo peccus est. S. Hier. ep. 3. ad Heliodor.

Primum instituti, atque in lucem editi, hominis officium est, proprium agnoscere auctorem, cognitumque suscipere; vitamque, id est, divinum donum in divinum officium, cultumque, conferre. S. Eucherius ep. parænet. ad Valerian. cogn. suum.

Nihil prodest rerum omnium eruditio, nisi DEI scientiâ coronemur. V. Beda in Ex. cap. 20.

Nec charitas, nec virtutes cæteræ, esse valent, ubi Dei ignorantia locum habet. S. Laur. Just. l. de casto connub. c. 1.

Quid desiderabilius, quid optabilius, quid dulcius homini, quàm nosse artificem, & conditorem suum? S. Thom. Vill. l. 1. festo SSS. Trinit.

B. Coleta, sive Nicolaia, cognitionem Dei accipit quadriennis; in prima ætate eligit sibi locellum in domo paterna à cæteris sequestratum; ubi devotis orationibus vacabat: nulla in ea observata puellaris levitas. Boll. 6. Martii.

S. Catharinæ Senensi apprensus Christus dixit: scisne filia, quæ tu sis? & quis ego sum? Si hæc duo noveris, beata eris: tu enim es illa, quæ non es; ego sum autem ille, qui sum. Boll. 30.

April.

Mm

§. V.

§. V.

Media Cognitionem Dei consequendi.

1.

Ex beneficiis Divinis.

Renumerare Joanni. Matth. 11. 4. In quo se Deum ostendit, cui proprium est beneficiere. Vide Baruch 6. de Diis non liberantibus. Nè ergo, ut Ochozias 4. 3. consulas Deum Accaron, quasi non esset Deus in Israel. Oforius D. 2. Adv.

Amplius Deus innouisti in Filio, quam in Mundo, & perfectius in homine, quam in orbe.

In hoc monstrasti, quid esses, quid sceres, quid posses, quantum amares, quantum ignosceres; quam bonu, quam pius, quam misericors, & quam magnificus esses. S. Thom. Vill. l. 3. in Nat. D.

Fuit quidem & alius modus redimendi nos possibilis Deo; sed nullus convenientior: nihil enim aequè potuit nos incitare ad intelligendum Deum, quam quod animam posuit pro nobis. Blesensis serm. 9. in Purif. Beati V.

2.

Ex creaturis.

Tantus ordo, tamque singularis dispositio, non ultro hæc facta, declarat; sed causam præcessisse significat, per quam tanti operis principem, & Creatorem Deum esse, datur intelligi. S. Athanas. lib. de Incarn. Verbi. Quæ esset utilitas conditis, nisi scirent Creatorem suum? aut quomodo rationales essent, si Patris ignorarent verbum, in quo etiam conditi sunt? nihil enim profectò à brutis excellere; si nihil, præter terrena, cognoscerent. Id. ib.

Nemo est mortalium, cui non hoc ab eo naturaliter insitum sit; ut, Deum esse, perspectum habeat. Quin ipsæ quoque res conditæ, earumque conservatio, atque gubernatio, Divinæ Naturæ majestatem prædicant. S. Jo. Damasc. de orthod. fidel. 1. c. 1.

Citharam qui intuetur elegantissime instruatam, ejusque summâ arte, & ordine factam compositionem; vel pulsarum fidium concentum audit; aliò cogitationes animi non refert, quam ad ipsum artificem, ac citharædum: hunc animò concipit, ad hunc se convertit, utut oculis eum non aspicit. Sic & nobis non potest non esse manifestum id, quod & condidit universa, & condita movet, ac conservat, utut animi cogitatione comprehendere à nobis nequeat. S. Greg. Naz. Or. de recta ratione differendi de Deo.

Non desunt, qui fortuito res omnes facta esse asserant. Quid miserius, & insipientius his? qui talia dicere attentant. Navis nunquam poterit absque gubernatore maris fluctus pertransire; & domus non extruitur, nisi sit, qui ædificet. S. Chrysost. hom. 3. in Gen. tom. 6.

Tanquam purum speculum creaturarum decor offertur homini quatenus ex earum notitia discat se; sequæ cum agnoverit, contempletur suavi-

ter, qui fecit se. S. Laur. Just. opusc. de inter. conflictu c. 1.

In sole Deus hominibus se depinxit, in eo se figuravit; ut esset in eo quodam modo visibilis invisibilis Deus. Quid enim est sol iste corporeus, nisi simulacrum quoddam, & effigies in creati luminis; & speculum nitidissimum, quod Deus mortalium oculis præsentatur? In eo Divinitatis unitas, Personarum Trinitas, lucet. In eo Dei majestas, virtus, potentia, immensitas, æternitas, decor, Sapientia, effigata cernuntur. S. Thom. Vill. Conc. 1. de S. August.

Habet puer aliquis in manibus librum, in quo multæ imagines, plurimæque profundissimæ sententiæ; infans autem folia volvit, & imaginibus solum delectatur. At si prudens eundem librum in manusumat, grandia discit mysteria. Mundus liber, literæ creaturæ: peccatores delectantur pulchritudine cœli, solis, stellarum, plantarum, animalium; sed in his hærent; nec progrediuntur. Pii verò homines ex creaturis cognoscunt Dei potentiam &c. Diez. Cognitione Dei.

Trismegistus Dial. 5. Cum statuam, & imaginem, absque fabro, & pictore, fieri nullus asserere audeat, miram Mundi hujus constructionem sine Conditoris constituisse putabimus? O cœcum homunculum! ô nimis impium! ô profundis obrutum ignorantia tenebris! Cave, cave, ô fili mi Tati, ne unquam artificium privet artificem. Corn. in Sap. c. 14.

3.

Cognitio Dei ex teipso, tui notitia, & humilitate.

Mirabilis facta est scientia tua ex me. Ps. 138. 6. Ex parva fabrica magnum opificem animadverto. S. Greg. Niss. or. 1. in S. Script. loca. *Mirabilis* est id est: dum meipsum intueor, ineffabilis sapientiæ disco virtutem. S. Basil. l. 9. hexam.

Præcipuum, & speciale, speculum ad videndum Deum, animus rationalis absque dubio invenit seipsum. Tergat ergo speculum suum, mundet spiritum suum, quisquis sitit videre Deum suum. Rich. à S. Vict. lib. Benjam. minor. c. 72.

Frustrâ cordis oculum erigit ad videndum Deum, qui nondum idoneus est ad videndum seipsum. Id. ib. c. 71.

Vis videre Christum transfiguratum? ascende in montem istum (cognitio) discis cognoscere teipsum. Id. ib. c. 78.

Ut cognoscere Deum possis, te ante cognosce. S. Cypr. ad Demetrianum.

In figura incisionis sculpsens nihil ponit, sed removel; & tamen relinquit formam nobilissimam. Itâ notitia DEI per ablationem relinquit in nobis nobilissimam dispositionem in intellectu. S. Bonavent. l. 2. de ingressu ad Sapientiam.

Disciplinarum omnium pulcherrima, ac maxima, se ipsum nosse: si quis enim seipsum norit,